

2017/103

ONTVANGEN 05 JAN. 2018

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Van Hall Larenstein
t.a.v. College van Bestuur
Postbus 1528
8901 BV LEEUWARDEN

Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Datum **04 JAN. 2018**
Betreft besluit macrodoelmatigheid hbo master Innovative Dairy Chain
Management

Onze referentie
1301240

Uw brief van
02 november 2017

Uw referentie
2017/141/1

Bijlagen
1

Geacht college,

Met de brief van 2 november 2017, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 6 november 2017, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de hbo-masteropleiding Innovative Dairy Chain Management als bekostigde opleiding (voltijd en deeltijd) te verzorgen in Leeuwarden. De opleiding is voorgesteld in het Croho onderdeel Landbouw en natuurlijke omgeving en de studielast is door u bepaald op 60 studiepunten.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 14 december 2017, kenmerk 2017/103, positief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2014 (hierna: Beleidsregel), heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om de hbo-masteropleiding Innovative Dairy Chain Management als bekostigde opleiding te verzorgen te Leeuwarden.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Beleidsregel leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan de voorwaarden a, b en c van artikel 6 van de Beleidsregel. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Croho-procedure

Ingevolge artikel 6.2, zevende lid, van de WHW vervalt dit besluit indien de opleiding niet binnen 10 maanden na dagtekening van dit besluit is geregistreerd in het Croho. Registratie binnen die termijn is niet eerder mogelijk dan nadat de

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

NVAO een positief besluit heeft genomen in het kader van de toets nieuwe opleiding. In verband met de geldigheidsduur van dit besluit adviseer ik u zo spoedig mogelijk bij de NVAO een aanvraag voor de toets nieuwe opleiding in te dienen. Voor de registratie van uw opleiding kunt u gebruik maken van a-Croho. Mocht u vragen hebben over de registratie, dan kunt u contact opnemen met registersho@duo.nl.

Onze referentie
1301240

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen, de Inspectie van het Onderwijs en de VH.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

F.A. Hofman

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de directeur Hoger Onderwijs & Studiefinanciering
drs. F.A. Hofman
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Geachte heer Hofman,

datum 14 december 2017
onderwerp advies nieuwe opleiding hbo master Innovative Dairy Chain Management Hogeschool Van Hall Larenstein Leeuwarden
ons kenmerk 2017/103
bijlage advies CDHO

Hierbij ontvangt u het advies van de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs inzake de aanvraag voor een nieuwe opleiding van de Hogeschool Van Hall Larenstein ten behoeve van de hbo master Innovative Dairy Chain Management te Leeuwarden.

Aanvrager wil als toelatingseis stellen dat studenten bij aanmelding beschikken over twee jaar relevante werkervaring. De WHW bepaalt dat aan niet EER-studenten geen andere kwalitatieve toelatingseisen voor hbo masters gesteld mogen worden dan aan EER-studenten. Daarom stelt de commissie als voorwaarde dat de werkervaringseis voor alle studenten wordt gehanteerd.

Ik verzoek u mij een afschrift van uw besluit toe te zenden.

Ik ga ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

met vriendelijke groet,

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter CDHO

Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Advies **Geachte mevrouw Van Engelshoven,**

Op 6 november 2017 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van de Hogeschool Van Hall Larenstein om de hbo master Innovative Dairy Chain Management (voortaan vermeld als master IDCM) als bekostigde opleiding te verzorgen te Leeuwarden (brief van 2 november 2017 met kenmerk Beleid 2017/141/1). De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

datum
14 december 2017

onderwerp
nieuwe opleiding
Hogeschool Van Hall
Larenstein
voltijd en deeltijd
hbo master

Innovative Dairy Chain
Management
Leeuwarden

ons kenmerk
2017/103

bijlage
beoordelingskader

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van de Hogeschool Van Hall Larenstein om de master IDCM als bekostigde opleiding te Leeuwarden te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014, verder te noemen de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

De master IDCM is reeds door de NVAO geaccrediteerd voor een onbekostigde voltijd variant. Aanvrager vraagt om bekostiging van zowel een voltijd- als deeltijdvariant.

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager wil de master IDCM per september 2018 in Leeuwarden aanbieden. Het gaat om een Engelstalige hbo master in het Croho onderdeel Landbouw en natuurlijke omgeving. De opleiding omvat 60 EC en wordt in voltijd en deeltijd aangeboden.

De master IDCM bestaat inhoudelijk uit kennis van het internationale veld van zuivelketens. Studenten leren veranderingen te stimuleren en implementeren die de efficiëntie en duurzaamheid van een zuivelketen vergroten. De master IDCM gaat over innovatie, bedrijfsontwikkeling, beleid, kwaliteitszorg en onderzoek. Studenten leren behoeften in ketens identificeren, adviseren, beleid ontwikkelen, overtuigend communiceren en over kwaliteitszorg. Vakken zijn bijvoorbeeld projectmanagement, boerderijmanagement, zuivelketens, zuiveltechnologie, beleidsontwikkeling en zuivelkwaliteit en -veiligheid.

pagina 2 van 7 Zowel de deeltijd als voltijd master IDCM is toegankelijk voor (internationale) studenten met een relevante bachelor, minimaal twee jaar relevante werkervaring en voldoende kennis van de Engelse taal. De commissie benadrukt dat de kwalitatieve toelatingseisen gelijk moeten zijn voor EER en niet-EER studenten.

Afgestudeerden van de opleiding kunnen gaan werken als manager of adviseur bij een zuivelboerderij.

Aanvrager doet een beroep op criteria a, b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan de criteria a, b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium a Beleidsregel

Aanvrager stelt dat de master IDCM nieuw is en noodzakelijk om de gewenste vernieuwing te realiseren. Ter onderbouwing van die stelling heeft aanvrager de master IDCM vergeleken met een aantal bachelors. Omdat het hier om een master gaat laat de commissie deze bachelors buiten beschouwing. Ook voert aanvrager cursussen op masterniveau aan, te weten Agriculture & Food van de Universiteit van Wageningen die gericht is op plantaardige en niet op zuivelketens en Food, Nutrition, Sustainability & Health van de Rijksuniversiteit Groningen die nog niet gestart is. Deze cursussen worden buiten beschouwing gelaten.

Er zijn geen masters met sterke verwantschap met de master IDCM, die specifiek gericht is op de geïntegreerde zuivelketen. Aanvrager heeft een vergelijking gemaakt met de volgende masters: wo Animal Sciences en Food Quality Management van de Universiteit van Wageningen, hbo Agricultural Production Chain Management van aanvrager en hbo Agribusiness Development van Aeres Hogeschool. De Master Animal Sciences is niet gericht op zuivel of een ketenbenadering. Daarom is de overlap met de master IDCM erg beperkt. De master Food Quality Management gaat net als de master IDCM over technologie en management van kwaliteitscontrole in de gehele keten. Echter, deze master is niet specifiek gericht op zuivel. De onbekostigde master Agricultural Production Chain Management is de bredere voorloper van de master IDCM. Niet alleen zuivel, maar ook productieprocessen omtrent koffie en bloemen worden bestudeerd. Bovendien wordt expliciet de nadruk gelegd op de agrarische sector in Afrika en Azië. De onbekostigde master Agribusiness Development richt zich meer op Nederland en zakelijke ontwikkeling in de agrarische sector in het algemeen.

Aanvrager heeft de master IDCM ook vergeleken met wo masters Supply Chain Management van de Erasmus Universiteit Rotterdam, de Universiteit Tilburg, de Vrije Universiteit en de Rijksuniversiteit Groningen. Alleen wat de ketenbenadering betreft is sprake van overlap. Deze masters hebben volgens aanvrager geen betrekking op gekoelde ketens zoals zuivelketens.

Op grond van het bovenstaande concludeert de commissie dat de inhoud van de master IDCM nieuw is en noodzakelijk om de gewenste vernieuwing te realiseren. Daarmee is de noodzaak van de master IDCM in de zin van de Beleidsregel aangetoond. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium b Beleidsregel

Aanvrager stelt dat de master IDCM aansluit op een arbeidsmarktbehoefte.

pagina 3 van 7 Beoordeling arbeidsmarktbehoefte

Aanvrager doet ter onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte een beroep op gegevens van ZuivelNL (Zuivel in cijfers, 2014), de website van NZO, interviews met het werkveld, de nieuwsbrief van het Nederlands-Chinees onderzoekscentrum voor de zuivelketen (8 oktober 2015), het rapport De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2020 (ROA, december 2015) en het AIS van ROA met prognoses tot 2020. De commissie heeft daarnaast de meest actuele ROA gegevens met prognoses tot 2022 geraadpleegd.

De Nederlandse zuivelsector beslaat een omzet van 1,2% van het BNP (ZuivelNL, Zuivel in cijfers, 2014), is goed voor 45.000 banen en beslaat een zesde van de Nederlandse voedingsmiddelenindustrie (NZO website).

Aanvrager heeft tien vertegenwoordigers van het werkveld bevestigd over de arbeidsmarktbehoefte voor afgestudeerden van de master IDCM. Vanwege de geringe steekproef acht de commissie de bevindingen indicatief. De geïnterviewden hebben de behoefte aan een opleiding zoals de master IDCM en een wereldwijde arbeidsmarktbehoefte onderschreven. Met name in opkomende economieën zoals China en landen in Zuid-Amerika is er veel vraag naar bedrijfsleiders, adviseurs en facilitators gespecialiseerd in de zuivelketen. Keten-denken wordt steeds belangrijker in de zuivelsector. Dit is echter nog niet terug te zien in het Nederlandse opleidingsaanbod. Eén geïnterviewde is juist niet overtuigd van het nut van de master IDCM en beargumenteert dat elk onderdeel van de keten om een eigen specialist vraagt. FrieslandCampina verwacht op de middellange termijn afgestudeerden van de voltijd master IDCM in dienst te kunnen nemen. Exacte aantallen worden niet genoemd.

In China is de melkproductie sinds 2000 minstens vertienvoudigd (Nieuwsbrief Nederlands-Chinees onderzoekscentrum voor zuivelketen. Sino-Dutch Dairy Development Sector, nieuwsbericht 8 oktober 2015). De verwachting is dat wereldwijd steeds meer mensen vlees en melk zullen kunnen kopen. Daardoor zal de zuivelsector groeien, evenals de behoefte aan professionals die gericht zijn op de zuivelketen.

Aanvrager heeft voor het bepalen van de kwantitatieve arbeidsmarktbehoefte ook gekeken naar de instroom bij agrarische Ad's en bachelors. De commissie laat deze gegevens in dit kader buiten beschouwing omdat zij het instroompotentieel van de master IDCM tonen in plaats van de behoefte aan afgestudeerden.

De komende jaren zal volgens ROA de sector landbouw, bosbouw en visserij krimpen door schaalvergroting en mechanisatie (De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2020, ROA, december 2015, p.18). Toch verwacht aanvrager dat er vraag zal zijn naar afgestudeerden van de master IDCM. Volgens aanvrager zijn voor de beroepen zuivelboerderijmanager, -adviseur en ketenfacilitator de volgende ROA categorieën van belang: manager productie, manager logistiek en veeteler (zie Tabel 1, 2 en 3). Voor de managers is de arbeidsmarktprognose neutraal tot gunstig. Kleine en grote knelpunten in de personeelsvoorziening zijn te verwachten. Echter, binnen deze categorieën vallen afgezien van afgestudeerden van de master IDCM vele andere leidinggevende beroepen die niet gericht zijn op de agrarische sector. Daarom zal de arbeidsmarktprognose specifiek voor professionals die zich richten op de zuivelketen niet helemaal gelijk zijn aan de gegevens uit het AIS van ROA. De commissie heeft ook gekeken naar de

Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs

pagina 4 van 7 arbeidsmarktprognose voor veetelers. Er worden vrijwel geen knelpunten in de personeelsvoorziening verwacht voor deze beroepsgroep.

Tabel 1. Arbeidsmarktprognose voor managers productie.

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. Jaarlijks %	Typering
Managers productie	verwachte uitbreidingsvraag tot 2022		1700	4	0.6	gemiddeld
Managers productie	verwachte vervangingsvraag tot 2022		10900	24	3.6	hoog
Managers productie	verwachte baanopeningen tot 2022		12600	27	4.1	gemiddeld
Managers productie	ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2022	0.8				zeer groot

Bron: ROA, AIS

Tabel 2. Arbeidsmarktprognose voor managers logistiek.

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. Jaarlijks %	Typering
Managers logistiek	verwachte uitbreidingsvraag tot 2022		700	4	0.6	gemiddeld
Managers logistiek	verwachte vervangingsvraag tot 2022		6300	33	4.9	hoog
Managers logistiek	verwachte baanopeningen tot 2022		7100	37	5.4	hoog
Managers logistiek	ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2022	0.91				vrijwel geen

Bron: ROA, AIS

Tabel 3. Arbeidsmarktprognose voor veetelers.

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. Jaarlijks %	Typering
Veetelers	verwachte uitbreidingsvraag tot 2022		-700	-1	-0.2	laag
Veetelers	verwachte vervangingsvraag tot 2022		12200	21	3.2	gemiddeld
Veetelers	verwachte baanopeningen tot 2022		12200	21	3.2	gemiddeld
Veetelers	ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2022	0.93				vrijwel geen

Bron: ROA, AIS

In ROA worden agrarische hbo masters geschaard onder de categorie wo landbouw. De master IDCM sluit gezien de behandelde studieonderwerpen echter het beste aan bij de categorie hbo landbouw. De commissie heeft daarom gekeken naar de opleidingscategorie hbo landbouw (zie Tabel 4). Er worden meer vacatures dan afgestudeerden verwacht, waardoor grote knelpunten in de personeelsvoorziening kunnen ontstaan.

pagina 5 van 7 **Tabel 4. Arbeidsmarktprognose voor afgestudeerden hbo landbouw.**

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 Jr.	Gem. Jaarlijks %	Typering
hbo landbouw	verwachte uitbreidingsvraag tot 2022		700	3	0.4	erg laag
hbo landbouw	verwachte vervangingsvraag tot 2022		4700	18	2.8	gemiddeld
hbo landbouw	verwachte baanopeningen tot 2022		5400	20	3.1	gemiddeld
hbo landbouw	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2022		3700	14	2.2	laag
hbo landbouw	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2022	0.97				groot
hbo landbouw	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2022	0.97				goed

Bron: ROA, AIS

Aanvrager heeft de internationale arbeidsmarktbehoefte kwalitatief onderbouwd. De commissie concludeert dat de aanvraag een bescheiden nationale arbeidsmarktbehoefte aannemelijk maakt. De aanvraag voldoet aan criterium b in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium c Beleidsregel

Aanvrager heeft in de prestatieafspraken met de Minister een viertal zwaartepunten vastgelegd, te weten Foodsecurity, Toegepaste Aardrijkskunde, Deltatechnologie en Green City. De master IDCM sluit aan op het zwaartepunt Foodsecurity. Aangezien de master IDCM aansluit op de prestatieafspraken wordt aangenomen dat de aanvraag voldoet aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de vraag kunnen voorzien.

Vanaf 6 november 2017 is op de website van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van hogeschool Van Hall Larenstein om de master IDCM in Leeuwarden aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Zienswijzen zijn niet ingediend.

De commissie heeft een overzicht gemaakt van de instroom in verwante bekostigde opleidingen (zie Tabel 5). De instroom in verwante onbekostigde opleidingen is niet bekend. De commissie heeft bij de beoordeling van de aanvraag dan ook geen rekening kunnen houden met de belangen van deze opleidingen. De instroom in het verwante bekostigde onderwijsaanbod schommelde rond de 180 studenten per jaar.

Tabel 5. Instroom in het verwante bekostigde onderwijsaanbod.

master	instelling	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Animal Sciences	Universiteit van Wageningen	162	160	152	128	139
Food Quality Management	Universiteit van Wageningen	28	35	32	32	41
	<i>Totaal aantal eerstejaars studenten</i>	190	195	184	160	180

Bron: Criho

pagina 6 van 7 Aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom in de master IDCM op grond van een toezegging van FrieslandCampina en de instroom bij verwante masters. FrieslandCampina is het op vijf na grootste zuivelconcern ter wereld (ZuivelNL, Zuivel in cijfers, 2014) en wil jaarlijks vijf studenten leveren voor de deeltijdmaster IDCM (Werkveldadviescommissie IDCM, dhr. Bles, Manager International Investments, FrieslandCampina).

Andere organisaties hebben geen exacte aantallen genoemd, maar de leden van de werkveldadviescommissie geven aan dat de interesse vanuit de sector in Nederland groot is, evenals uit China, India en Oost-Europa. In de onbekostigde voorloper Agricultural Product Chain Management bedroeg de instroom 20 tot 25 internationale studenten per jaar. Aanvrager verwacht dat 20 tot 25 (grotendeels internationale) studenten per jaar zullen instromen. De commissie acht deze prognose te conservatief.

Als de instroom in de bestaande opleidingen en de verwachte instroom in de master IDCM worden afgezet tegen de arbeidsmarktbehoefte die bij criterium b is aannemelijk is gemaakt, blijkt dat er vanuit de landelijke arbeidsmarkt gezien voldoende ruimte is om de master IDCM binnen het bekostigde domein vorm te geven.

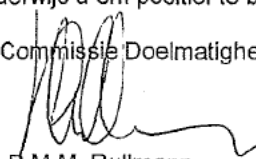
Aanvrager heeft een beschrijving geleverd van de inbedding in de bestaande kennisinfrastructuur. De master IDCM valt onder de drie lectoraten Zuivelprocestechnologie, Food, Health & Safety en Melkveehouderij. Hogeschool Van Hall Larenstein heeft een vestiging in Leeuwarden met een mediatheek en een locatie voor praktijklessen; de Dairy Campus. In de toekomst zal het Food Application Center for Technology ook voor praktijklessen kunnen worden gebruikt. Het werkveld zal bij de master IDCM worden betrokken. De Dairy Campus is een samenwerkingsverband tussen aanvrager, de Universiteit van Wageningen, het Nordwin College, Dutch Trade Centre, de gemeente Leeuwarden, Provincie Fryslân, LTO Nederland, FrieslandCampina en het Samenwerkingsverband Noord-Nederland. Deze campus stelt een innovatiefonds beschikbaar voor mensen uit het bedrijfsleven met innovatieve onderzoeksvoorstellen op het gebied van zuivel. Aanvrager maakt deel uit van het Hoger Agrarisch Onderwijs dat samenwerkt binnen de Groene Kenniscoöperatie.

Vestiging van de master IDCM in Leeuwarden heeft geen effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod.

De commissie concludeert dat er ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de master IDCM te realiseren. De aanvraag voldoet aan criterium c in art. 6 van de Beleidsregel.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding

Aan de hand van de in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 6 van deze Beleidsregel alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a, b en c.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat uitbreiding van het landelijk aanbod met de nieuwe opleiding noodzakelijk is en dat de vernieuwing niet kan worden gerealiseerd binnen het landelijk bestaande opleidingsaanbod.

Volgens criterium b heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium c dient het instellingsbestuur aan te tonen dat er in het landelijk onderwijsaanbod ruimte is voor de opleiding. Indien de voorgenomen opleiding aansluit op zwaartepunten die de instelling heeft vastgelegd in de prestatieafspraken¹, wordt aangenomen dat is voldaan aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de behoefte kunnen voorzien.

¹ In de beschikkingen tot toekenning van de prestatiebekostiging heeft de Minister geen uitspraken gedaan over de doelmatigheid van eventueel in het voorstel aangekondigde nieuwe opleidingen of vestigingsplaatsen.